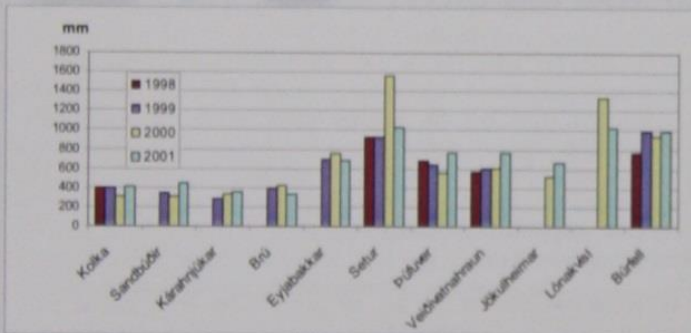

Úrkoma og snjóalög

Markmið þessara rannsókna er að rannsaka vatns- og snjóbúskap hálendisins

Árið 1979 var eitt hið kaldasta á síðustu öld. Vatnsskortur blasti við í lönunum á fyrstu stóru virkjanasvæðunum. Í kjölfarið hófust markvissar rannsóknir á úrkomu og dreifingu hennar á hálendi. Á þessum tíma var þróun sjálfvirkra athuganastöðva á frumstigi og kostnaðarsamt að halda úti mönnum athugunum. Það var þó gert fyrir tilstuðlan Rafflínunefndar um fimm ára skeið í Sandbúðum 1973-1978 og áður níu mánuði í Nýjabæ vegna forkönnunar á aðstæðum fyrir raflínu yfir hálendið. Sandbúðir ásamt Hveravallastöðinni hafa allar götur síðan verið lykll að gæðaeftirliti gagna frá sjálfvirkum stöðvum og rannsóknum á veðurfari hálendisins. Upp úr 1980 setti Orkustofnun upp nokkrar sjálfvirkar stöðvar á hálendinu sem unnið hefur verið úr en samfelldar tímaráðir hita, vinds, þrýstings og raka verða ekki til fyrr en upp úr 1993 og á síðustu árum einnig fyrir úrkomu og snjódýpt.

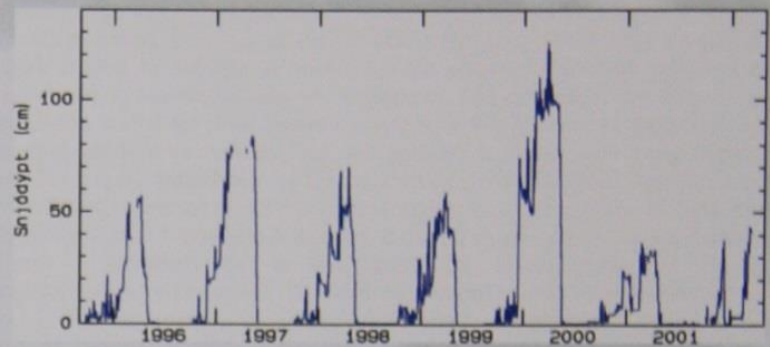
Í samstarfi við Landsvirkjun hefur Veðurstofan þróað aðferðir til úrvinnslu sjálfvirkra úrkomumælinga. Mælingar á úrkomu eru mjög staðbundar og viðkvæmar fyrir veðri og vindum. Á öllum stöðvum Landsvirkjunar eru úrkomumælur af gerðinni Geonor.

Ársúrkoma á sjálfvirkum stöðvum Landsvirkjunar

Tímaráðir uppsafnaðrar úrkomu á sólarhringsgrundvelli eru reiknaðar með þar til gerðum hugbúnaði. Þær sýna ívið minni úrkomu en mannaðar stöðvar þar sem samanburði verður við komið. Ársúrkoma norðan jökla er 350-500 mm en meiri úrkoma er sunnan þeirra. Að öllum líkindum er úrkoman við Setur árið 2000 of mikil en þá fór mælirinn á kaf í snjó og þá skafið að honum.

Snjódýptarmælir er við Setur og í Veiðivatnahrauni. Sá mælir er hljóðvarpsmælir.

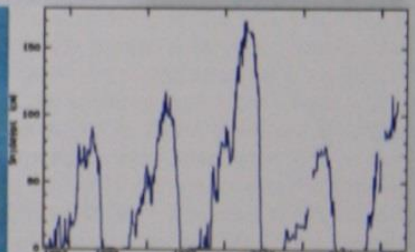

Snjódýpt í Veiðivatnahrauni

Suð og ýmsir erfiðleikar fylgja sjálfvirkum úrkomu- og snjódýptarmælingum. Orsakir geta verið margvíslegar s.s. í mæliaðferðum og vegna veðurs. Snjór truflar mælingar með ýmsum hætti m.a. kemur fyrir að mælur fara á kaf í snjó á veturnar. Mikil veðurhæð veldur titringi og mælur „frjósa“ fastir í ísingaveðrum.

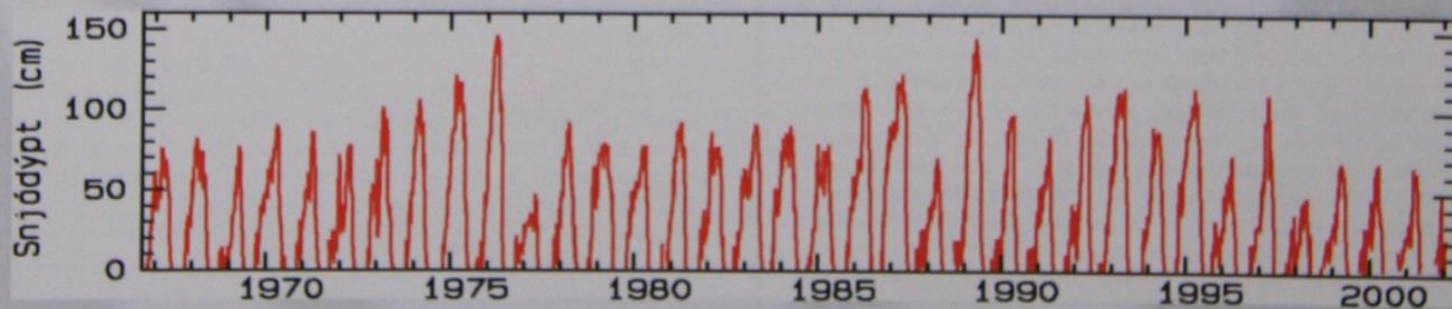

Úrkomumælir við Setur á kaf í snjó (mars 2000). Op mælisins er í 2 m hæð yfir jörðu á sumrin.

Snjódýpt við Setur

Á Hveravöllum hefur snjódýpt verið mæld á 35-38 stikum frá árinu 1966. Þessar mælingar eru þær einu sinnar gerðar á landinu og mjög mikilvægar við rannsóknir á snjóalögum og veðurfari. Snjólétt hefur verið síðustu fjóra vetur en minnstur var snjórinn veturinn 1976-1977 en veturinn áður var hann hvað mestur.

Snjóalög á Hveravöllum 1966-2002

Landsvirkjun kemur að þessu verkefni með fjárstuðningi við þróun úrvinnsluáðferða, gæðaeftirliti og rannsóknum á veðurfari.

Á Úrvinnslu- og rannsóknasviði VÍ koma 2-4 að verkefninu. Tvisvar í viku er unnið úr nokkrum stöðvum fyrir rennslislíkön LV og mánaðarlega eru daggildi afhent LV.